

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

International
Plant Protection
Convention

ISPM 15

EST

RAHVUSVAHELINE FÜTOSANITAARMEETMETE STANDARD 15

Puidust pakkematerjali reguleerimine rahvusvahelises kaubanduses

See leht on tahtlikult tühjaks jäetud.

RAHVUSVAHELISED
FÜTOSANITAARMEETMETE
STANDARDID

ISPM 15

Puidust pakkematerjali reguleerimine rahvusvahelises kaubanduses

Koostanud rahvusvahelise
taimekaitsekonventsiooni sekretariaat
Vastu võetud 2018; avaldatud 2019

Selles teabetootes kasutatud tähised ja esitatud materjal ei väljenda ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) arvamust mis tahes riigi, territooriumi, linna või piirkonna või selle ametiasutuste õigusliku või arengustaatuses või piiride kindlaksmääramise kohta. Konkreetsete ettevõtete või tootjate toodete mainimine, olenemata sellest, kas need on patenteeritud või mitte, ei tähenda, et FAO neid toetab, soovib ja teistele siin nimetatud sarnastele toodetele eelistab.

Selles teabetootes väljendatud seisukohad on autori(te) omad ega pruugi kajastada FAO seisukohti või poliitikat.

© FAO, 2018

Mõned õigused kaitstud. See väljaanne on avaldatud Creative Commonsi Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 IGO litsentsi alusel (CC BY-NC-SA 3.0 IGO); <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/igo/legalcode>.

Nimetatud litsentsi tingimuste kohaselt võib seda väljaannet kopeerida, levitada ja kohandada mittekaubanduslikel eesmärkidel, tingimusel, et väljaandele on asjakohaselt viidatud. Selle väljaande mis tahes kasutamise korral ei tohiks viidata sellele, et FAO toetab mingit konkreetset organisatsiooni, toodet või teenust. FAO logo kasutamine ei ole lubatud. Kui väljaanne on kohandatud, peab see olema litsentseeritud sama või samaväärse Creative Commonsi litsentsi alusel. Kui sellest väljaandest tehakse tõlge, peab see sisaldama järgmist lahtiütlust ja nõutavat tsitaati: „Seda tõlget ei ole koostanud ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (FAO). FAO ei vastuta tõlke sisu ega täpsuse eest. Ametlik väljaanne on ingliskeelne originaalväljaanne.“

Litsentsist tulenevad vaidlused, mida ei ole võimalik rahumeelselt lahendada, lahendatakse litsentsi artiklis 8 kirjeldatud vahendus- ja vahekohtumenetluse teel, kui selles litsentsis ei ole sätestatud teisiti. Vahendusmenetluse korral kohaldatakse Ülemaailmse Intellektuaalomandi Organisatsiooni vahenduseeskirju <http://www.wipo.int/amc/en/mediation/rules> ja mis tahes vahekohtumenetluse korral ÜRO rahvusvahelise kaubandusõiguse komisjoni (UNCITRAL) vahekohtueeskirju.

Kolmanda poole materjalid. Kasutajad, kes soovivad taaskasutada selles väljaandes sisalduvaid kolmandate pooltega seotud materjale, näiteks tabeleid, jooniseid või pilte, on kohustatud ise kindlaks tegema, kas taaskasutamiseks on vaja luba ja kas nad saavad loa autoriõiguse omanikult. Väljaandes sisalduva mis tahes kolmanda poole omandis oleva komponendi rikkumisest tuleneda võivate nõuete esitamise risk on üksnes kasutaja kanda.

Müük, õigused ja litsentsimine. FAO teabetooted on kättesaadavad FAO veebilehel (www.fao.org/publications) ja neid saab osta e-posti aadressil publications-sales@fao.org. Äriotsustamiseks kasutamise päring tuleb esitada aadressil www.fao.org/contact-us/licence-request. Õiguste ja litsentsimisega seotud küsimused tuleb esitada e-posti aadressil copyright@fao.org.

Selle ISPMi reprodutseerimisel tuleb mainida, et ISPMide praegused vastuvõetud versioonid on allalaadimiseks kättesaadavad aadressil www.ippc.int.

Ametliku viitamise, poliitika kujundamise või vaidluste vältimise ja lahendamise eesmärgil võib viidata ainult nendele ISPMidele, mis on avaldatud aadressil <https://www.ippc.int/en/core-activities/standards-setting/ispm/#614>.

Avaldamise ajalugu

See ei ole standardi ametlik osa

1999-10 ICPM-2 lisati teema *Puidust pakkematerjal* (1999-001).

2000-06 Ad-hoc ekspertide töörühm töötas välja eelnõu teksti.

2001-02 Ekspertide töörühm töötas välja eelnõu teksti.

2001-05 ISC-3 vaatas eelnõu teksti läbi ja andis heakskiidu konsulteerimiseks edasi saatmiseks.

2001-06 Saadetud edasi konsulteerimiseks.

2001-11 ISC-4 vaatas eelnõu teksti läbi, et see

vastu võtta. 2002-03 ICPM-4 võttis standardi

vastu.

ISPM 15. 2002. *Suunised puidust pakkematerjali reguleerimiseks rahvusvahelises kaubanduses*. Rooma, IPPC, FAO.

2005-03 TPFQ vaatas läbi 1. lisa *Metüülbromiidiga fumigeerimise ajakava* (2005-011).

2005-05 Standardikomitee (SC) vaatas läbi 1. lisa ja kiitis heaks selle edasi saatmise konsulteerimiseks.

2005-06 Saadeti kiirmenetluse raames edasi

konsulteerimiseks. 2005-11 SC vaatas läbi 1. lisa, et see

vastu võtta.

2006-04 CPM-1 võttis vastu muudetud 1. lisa.

ISPM 15. 2006. *Suunised puidust pakkematerjali reguleerimiseks rahvusvahelises kaubanduses*. Rooma, IPPC, FAO.

2006-04 CPM-1 lisatud teema *ISPM 15 läbivaatamine* (2006-036).

2006-05 SC kiitis heaks spetsifikatsiooni 31 *ISPM 15 läbivaatamine*.

2007-07 Metsakarantiini tehniline rühm (TPFQ) vaatas standardi läbi.

2008-05 SC vaatas standardi läbi ja kiitis heaks selle

edasi saatmise konsulteerimiseks. 2008-06 Saadetud

edasi konsulteerimiseks.

2008-11 SC vaatas standardi läbi, et see vastu

võtta. 2009-03 CPM-4 võttis läbivaadatud

standardi vastu.

ISPM 15. 2009. *Puidust pakkematerjali reguleerimine rahvusvahelises kaubanduses*. Rooma, IPPC, FAO.

2009-06 TPFQ vaatas läbi ISPM 15 1. lisa.

2010-09 TPFQ vaatas läbi ISPM 15 1. lisa, võttes arvesse dielektrilist kuumtöötlemist ja sulfuriüülfluoriidiga töötlemist.

2011-05 SC kiitis heaks ISPM 15 1. lisa läbivaatamise, et saata see edasi konsulteerimiseks.

2012-11 SC vaatas standardi läbi, et see vastu võtta.

2013-03 CPM-8 võttis vastu ISPM 15 muudetud 1. lisa koos sellest tulenevate muudatustega 2. lisas.

ISPM 15. 1. lisa. *Puidust pakkematerjaliga seotud heakskiidetud töötlemisviisid* (2013). Rooma, IPPC, FAO.

2006-09 Esitati *Puidust pakkematerjalide töötlemine sulfuriüülfluoriidiga fumigeerimise teel* (2007-101).

2006-12 Fütosanitaartöötlemise tehniline rühm (TPPT) vaatas töötlusviisi läbi.

2007-07 TPFQ kaalus muudetud teksti. 2007-12

Täiendavalt läbi vaadatud tekst esitati TPPT-le.

2008-12 TPFQ arutelu.

2009-01 TPPT vaatas töötlusviisi läbi.

2009-07 TPFQ kaalus muudetud teksti. 2010-07

Teksti ajakohastatud ja soovitati SC-le.

2010-09 TPFQ arutelu.

2011-04 SC e-otsus.

2011-05 SC saatis teksti e-arutelu kaudu tagasi TPPT-le.

2011-07 TPPT vaatas teksti SC märkuste põhjal läbi.

2011-10 TPPT vaatas töötlusviisi läbi.

2012-02 TPFQ arutelu.

2012-12 TPPT vaatas töötlusviisi läbi.

2014-06 TPPT soovitas töötlusviisi SC-le, et saata see edasi konsulteerimiseks.

2014-09 SC kiitis e-otsusega heaks töötlusviisi edastamise konsulteerimiseks.

2014-11 SC leppis kokku, et *Puidust pakkematerjalide töötlemine sulfuriüülfluoriidiga fumigeerimise teel* (2007-101) jagatakse kaheks eri teemaks: *Fumigeerimine sulfuriüülfluoriidiga putukate tõrjeks kooritud puidus* (2007-101A) ja *Fumigeerimine sulfuriüülfluoriidiga nematoodide ja putukate tõrjeks kooritud puidus* (2007-101B) ning soovitas CPMil lisada uus teema: *Dielektrilise kuumtöötlemise osa läbivaatamine (ISPM 15 (Puidust pakkematerjali reguleerimine rahvusvahelises kaubanduses) 1. lisa (Puidust pakkematerjaliga seotud heakskiidetud töötlemisviisid))*.

2014-12 TPFQ vaatas läbi töötlemise eelnõu *Fumigeerimine sulfuriüülfluoriidiga nematoodide ja putukate tõrjeks kooritud puidus* (2007-101B), et lisada see standardile ISPM 15 (2006-010A).

2015-05 SC vaatas läbi ja kiitis heaks standardi ISPM 15 lisa eelnõu seoses teemadega 2006-010A ja 2007-101B, et need edastada konsulteerimiseks.

2015-07 Konsulteerimine ISPMide eelnõude üle.

2016-01 TPFQ sisendid eelnõule ja Stewardile.

2016-05 SC-7 palus TPPT-l töötlusviise paremini hinnata.

2017-05 SC-7.

2017-07 Teine konsulteerimine.

2017-10 Steward vaatas eelnõu läbi konsultatsiooni märkuste põhjal.

2017-11 SC vaatas istungil läbi ja kiitis eelnõu heaks, et CPM saaks selle vastu võtta.

2018-04 CPM-13 võttis vastu ISPM 15 muudetud 1. lisa koos sellest tulenevate muudatustega 2. lisas.

ISPM 15. 1. lisa. *Puidust pakkematerjaliga seotud heakskiidetud töötlemisviisid* (2018). Rooma, IPPC, FAO.

ISPM 15. 2. lisa. *Märgis ja selle kasutamine* (2018). Rooma, IPPC, FAO.

2015-06 IPPC sekretariaat registreeris tindiga tehtud muudatused ja vormistas standardid ümber pärast CPM-10 (2015) standardimismenetluse tühistamist.

2016-06 IPPC sekretariaat tegi redaktsioonilise muudatuse, et lisada 2. lisa esimesse ossa lühend „DH“.

2017-04 CPM võttis teadmiseks tindiga tehtud muudatused, millega sooviti vältida „kaubanduspartneri“ kasutamist. IPPC sekretariaat lisas tindiga tehtud muudatused.

2019-02 IPPC sekretariaat parandas vea joonisel 4.

Avaldamise ajalugu viimane uuendamine: 2019-02.

SISUKORD

Vastuvõtmine	5
SISSEJUHATUS	5
Käsitlusala	5
Keskkonnaalane avaldus.....	5
Viited	5
Määratlused	5
Nõuete ülevaade	6
NÕUDED.....	7
1. Reguleerimise alus	7
2. Reguleeritud puidust pakkematerjal.....	7
2.1 Erandid	7
3. Puidust pakkematerjali fütosanitaarmeetmed	7
3.1 Heakskiidetud fütosanitaarmeetmed	7
3.2 Uute või muudetud töötlemisviiside heakskiitmine.....	8
3.3 Alternatiivsed kahepoolsed kokkulepped	8
4. NPPOde vastutus	8
4.1 Regulaatiivsed küsimused	9
4.2 Märgistuse pealekandmine ja kasutamine	9
4.3 Taaskasutatud, parandatud või ümbertöödeldud puidust pakkematerjali töötlemise ja märgistamisenõuded.....	9
4.3.1 Puidust pakkematerjali taaskasutamine	9
4.3.2 Parandatud puidust pakkematerjal.....	9
4.3.3 Ümbertöödeldud puidust pakkematerjal	10
4.4 Transiit.....	10
4.5 Toimingud importimisel	10
4.6 Fütosanitaarmeetmed piiriületuspunktis nõuetele mittevastavuse korral	10
1. LISA. Puidust pakkematerjaliga seotud heakskiidetud töötlemisviisid (2018).....	12
2. LISA. Märgistus ja selle kasutamine (2018).	18
1. LIIDE. Näited nõuetele mittevastava puidust pakkematerjali turvalise kõrvaldamise meetodite kohta .21	

Vastuvõtmine

See standard võeti esimest korda vastu ajutise fütosanitaarmeetmete komitee neljandal istungil 2002. aasta märtsis *suunistena puidust pakendimaterjali reguleerimiseks rahvusvahelises kaubanduses*. 1. lisa muudatused võeti vastu fütosanitaarmeetmete komitee esimesel istungil 2006. aasta aprillis. Esimene läbivaatus võeti vastu 2009. aasta märtsis-aprillis fütosanitaarmeetmete komitee neljandal istungil praeguse standardi kujul.

1. lisa läbivaatus koos sellega seotud muudatustega 2. lisa võeti vastu fütosanitaarmeetmete komitee kaheksandal istungil 2013. aasta aprillis ja fütosanitaarmeetmete komitee kolmeteistkümnendal istungil 2018. aasta aprillis.

SISSEJUHATUS

Käsitlusala

Selles standardis kirjeldatakse fütosanitaarmeetmeid, mis vähendavad toorpuidust valmistatud ja rahvusvahelises kaubanduses liikuva pakkematerjaliga seonduvate karantiinsete kahjustajate sissetoomise ja leviku riski. Standardis käsitletud puidust pakkematerjal hõlmab ka pakkimispuitu, kuid ei hõlma puidust pakkematerjali, mida on töödeldud nii, et see on kahjurivaba (nt vineer).

Selles standardis kirjeldatud fütosanitaarmeetmete eesmärk ei ole tagada püsivat kaitset kahjurite või muude organismide eest.

Keskkonnaalane avaldus

Puidust pakkematerjaliga seonduvad kahjurid avaldavad teadaolevalt negatiivset mõju metsade tervisele ja bioloogilisele mitmekesisusele. Arvatakse, et selle standardi rakendamine vähendab oluliselt kahjurite levikut ja seega ka nende negatiivset mõju. Kuna alternatiivsed töötlusviisid ei ole teatavates olukordades või kõikides riikides kättesaadavad või puuduvad muud sobivaid pakkematerjalid, käsitletakse selles standardis metüülbromiidi. Metüülbromiid kahandab teatavasti osoonikihti. Sellega seoses on vastu võetud IPPC soovitus *metüülbromiidi kui fütosanitaarmeetme asendamise või kasutamise vähendamise* kohta (CPM, 2008). Otsitakse alternatiivseid, keskkonnahoidlikumaid töötlemisviise.

Viited

See standard kuulub rahvusvaheliste fütosanitaarmeetmete standardite (ISPMid) hulka. ISPMid on kättesaadavad rahvusvahelises fütosanitaarportaalis (IPP) aadressil <https://www.ippc.int/core-activities/standards-setting/ispms>.

CPM. 2008. *Metüülbromiidi kui fütosanitaarmeetme asendamine või kasutamise vähendamine*. IPPC soovitus. *Fütosanitaarmeetmete komitee kolmanda istungi aruanne, Rooma, 7.–11. aprill 2008*, 6. lisa. Rooma, IPPC, FAO.

IPPC. 1997. *Rahvusvaheline taimekaitsekonventsioon*. Rooma, IPPC, FAO.

ISO 3166-1:2006. *Maade ja nende jaotiste nimetuste tähised. Osa 1: Maatähised*. Genf, Rahvusvaheline Standardiorganisatsioon (kättesaadav aadressil <https://www.iso.org/standard/39719.html>).

UNEP. 2000. *Osoonikihti kahandavaid aineid käsitlev Montreali protokoll*. Nairobi, osooni sekretariaat, ÜRO Keskkonnaprogramm. ISBN: 92-807-1888-6 (<https://unep.ch/ozone/pdf/Montreal-Protocol2000.pdf>).

Määratlused

Standardis kasutatud fütosanitaarterminite määratlused on esitatud standardis ISPM 5 (*Fütosanitaarterminite sõnastik*)

Nõuete ülevaade

Heakskiidetud fütosanitaarmed, mis vähendavad märkimisväärselt kahjurite sissetoomise ja puidust pakkematerjali kaudu leviku ohtu, on kooritud puidu kasutamine (kindlaksmääratud tolerantsiga koorejääkide suhtes) ja heakskiidetud töötlemisviiside rakendamine (nagu on ette nähtud 1. lisas). Tunnustatud märgistuse kasutamine (nagu on ette nähtud 2. lisas) tagab, et puidust pakkematerjal, mida on töödeldud heakskiidetud viisil, on kergesti kindlaksmääratav. Kirjeldatud on heakskiidetud töötlemisviise ning märgistust ja selle kasutamist.

Eksportivate ja importivate riikide riiklikel taimekaitseorganisatsioonidel (NPPO) on konkreetsed kohustused. Töötlemisviisid ja märgistuse kasutamine peavad alati olema NPPO järelevalve all. NPPOd, kes annavad märgistuse kasutamise loa, peaksid haldama (või vähemalt auditeerima või kontrollima) töötlemisviiside kohaldamist ning märgistuse kasutamist ja rakendamist tootjate/töötlejate poolt ning kehtestama kontrolli- või järelevalve- ja auditeerimiskorra. Parandatud või ümbertöödeldud puidust pakkematerjalidele kehtivad erinõuded. Importivate riikide NPPOd peaksid aktsepteerima heakskiidetud fütosanitaarmedeid kui puidust pakkematerjali sissetoomise loa andmise alust, ilma et rakenduksid muud täiendavad puidust pakkematerjaliga seotud fütosanitaarnõuded, ning võivad importimisel kontrollida standardis sätestatud nõuete täitmist. Kui puidust pakkematerjal ei vasta selle standardi nõuetele, vastutavad NPPOd ka rakendatud meetmete ja vajaduse korral mittevastavusest teatamise eest.

NÕUDED

1. Reguleerimise alus

Elus või surnud puudest saadav puit võib olla kahjuritega saastunud. Puidust pakkematerjal on sageli valmistatud toorpuidust, mida ei ole kahjurite eemaldamiseks või hävitamiseks piisavalt töödeldud, seetõttu on see jätkuvalt üks peamisi karantiini all olevate kahjurite sissetoomise ja edasikandumise teid. Nimetatud kahjurite sissetoomise ja leviku suurt ohtu on tõestatud eelkõige pakkimispuidu puhul. Peale selle kiputakse puidust pakkematerjali sageli taaskasutama, parandama või ümber töötama (nagu on kirjeldatud punktis 4.3). Puidust pakkematerjali eri osade tegelikku päritolu on raske kindlaks teha, mistõttu ei ole ka selle fütosanitaarseisundit lihtne hinnata. Seetõttu ei ole puidust pakkematerjali puhul sageli võimalik teha tavapärasest kahjustaja riskianalüüsi, mille eesmärk on määrata kindlaks meetmete võtmise vajalikkus ja rangus. Sel põhjusel kirjeldatakse selles standardis rahvusvaheliselt tunnustatud meetmeid, mida kõik riigid võivad rakendada puidust pakkematerjalide suhtes, et oluliselt vähendada enamiku puidust pakkematerjaliga seonduvate karantiinsete kahjustajate sissetoomise ja leviku riski.

2. Reguleeritud puidust pakkematerjal

Need suunised hõlmavad kõiki puidust pakkematerjali vorme, mis võivad olla levikuteeks kahjuritele, kes ohustavad peamiselt eluspuid. Suunised hõlmavad selliseid puidust pakkematerjale nagu salved, karbid, pakkekastid, pakkimispuu¹, kaubaalused, kaablitrumlid ja poolid/rullid, mis võivad sisalduda peaaegu igas imporditud saadetises, sealhulgas sellistes, millele tavaliselt fütosanitaarkontrolli ei tehta.

2.1 Erandid

Järgmiste materjalide piisavalt madala riskitaseme tõttu ei pea nende suhtes selle standardi sätteid kohaldama²:

- puidust pakkematerjal, mis on täielikult valmistatud õhukesest puidust (paksus kuni 6 mm);
- puidust pakendid, mis on täielikult valmistatud töödeldud puitmaterjalist, nagu vineer, puitlaastplaat, orienteeritud kihtidega plaat või spoon, mille valmistamisel on kasutatud liimi, kuumust või rõhku või nende kombinatsiooni;
- veini- ja piirituse vaadid, mida on valmistamise käigus kuumutatud;
- veini, sigarite ja muude kaupade kinkekarbid, mis on valmistatud puidust, mis on töödeldud ja/või valmistatud viisil, mis muudab selle kahjurivabaks;
- saepuru, hõõvlilaastud ja puitvill;
- veokite ja konteinerite külge püsivalt kinnitatud puitdetailid.

3. Puidust pakkematerjali fütosanitaarmeetmed

Selles standardis kirjeldatakse puidust pakkematerjali jaoks heaks kiidetud fütosanitaarmeetmeid (sealhulgas töötlemisviise) ja nähakse ette uute või muudetud töötlemisviiside heakskiitmine.

3.1 Heakskiidetud fütosanitaarmeetmed

Selles standardis kirjeldatud heakskiidetud fütosanitaarmeetmed koosnevad fütosanitaarmenetlustest, mis hõlmavad muu hulgas puidust pakkematerjali töötlemist ja märgistamist. Märgistuse kasutuselevõtt muudab fütosanitaarsertifikaadi kasutamise tarbetuks, sest märgistus näitab, et kohaldatud on rahvusvaheliselt tunnustatud

¹ Puidusaadetisi (st puitu/saematerjali) võib toestada pakkimispuiduga, mis on valmistatud sama liiki ja kvaliteediga puidust ning vastab samadele fütosanitaarnõuetele kui saadetises olev puit. Sellisel juhul võib pakkimispuitu pidada saadetise osaks ja seda ei saa selle standardi kontekstis käsitleda puidust pakkematerjalina.

² Kõiki kinkekarpe või vaate ei ole valmistatud viisil, mis muudab need kahjurivabaks, seetõttu võib teatavat tüüpi kinkekarpe või vaate pidada selle standardi kohaldamisalasse kuuluvaks. Vajaduse korral võivad importivate ja eksportivate riikide NPPOd sõlmida sellist tüüpi kaupadega seotud erikokkuleppeid.

fütosanitaarmeetmeid. Kõik NPPOd peaksid neid fütosanitaarmeetmeid aktsepteerima kui puidust pakkematerjali sissetoomise loa andmise alust, ilma et rakenduksid muud erimeetmed. Selles standardis kirjeldatud heakskiidetud fütosanitaarmeetmetest erinevate meetmete jaoks on vaja tehnilist põhjendust.

1. lisa kirjeldatud töötlemisviise peetakse väga tõhusaks enamiku rahvusvahelises kaubanduses kasutatava puidust pakkematerjaliga seotud elusate puude kahjurite vastu. Neid töötlemisviise kombineeritakse kooritud puidu kasutamisega puidust pakendite valmistamiseks, mis vähendab ka elusate puude kahjurite uuesti levimise tõenäosust. Need meetmete vastuvõtmisel kaaluti:

- mõjutatavate kahjurite hulka;
- töötlemise tõhusust;
- tehnilist ja/või kaubanduslikku teostatavust.

Heakskiidetud puidust pakkematerjali (sealhulgas pakkimispuudu) tootmine hõlmab kolme peamist tegevust: töötlemine, valmistamine ja märgistamine. Neid tegevusi võivad teha eraldiseisvad ettevõtted, samuti võib mõnda või kõiki tegevusi teha üks ettevõtte. Selguse huvides on see standard suunatud tootjatele (neile, kes valmistavad puidust pakkematerjali ja võivad kasutada märgistust nõuetekohaselt töödeldud puidust pakkematerjalil) ja töötlejatele (neile, kes rakendavad heakskiidetud töötlemisviise ja võivad kasutada märgistust nõuetekohaselt töödeldud puidust pakkematerjalil).

Puidust pakkematerjali, mille suhtes kohaldatakse heakskiidetud meetmeid, kindlaksmääramiseks märgistatakse see ametliku märgistusega 2. lisa kohaselt. See märgistus koosneb spetsiaalsest sümbolist, mida kasutatakse koos koodidega, mis tähistavad konkreetset riiki, vastutavat tootjat või töötajat ning kasutatud töötlemisviisi. Edaspidi nimetatakse tekstis kõiki nimetatud märgistuse osi ühiselt „märgistuseks“. Rahvusvaheliselt tunnustatud märgistus, mis ei ole seotud ühegi keelega, lihtsustab töödeldud puidust pakkematerjali kindlakstegemist ekspordieelsel kontrollimisel, piiriületuspunktis või mujal. NPPOd peaksid 2. lisa osutatud märgistust aktsepteerima kui puidust pakkematerjali sissetoomise loa andmise alust, ilma et rakenduksid muud erimeetmed.

Puidust pakkematerjali valmistamiseks tuleb kasutada kooritud puitu, lisaks sellele tuleb kasutada ühte 1. lisa nimetatud töötlemisviisidest. Koorejääkide lubatud tolerants on sätestatud 1. lisa.

3.2 Uute või muudetud töötlemisviiside heakskiitmine

Sedamööda, kuidas uus tehniline teave kättesaadavaks muutub, vaadatakse läbi ja muudetakse olemasolevaid töötlemisviise, ning CPM võib vastu võtta puidust pakkematerjali uusi alternatiivseid töötlemisviise ja/või töötlemisgraafikuid. ISPM 28 (*Phytosanitary treatments for regulated pests (Reguleeritud taimekahjustajate fütosanitaarne töötlemine)*) sisaldab suuniseid IPPC töötlemise heakskiitmise korra kohta. Kui puidust pakkematerjali suhtes võetakse vastu uus töötlemisviis või muudetud töötlemisgraafikut ja see lisatakse sellesse ISPMi, ei ole eelmise töötlemisviisi ja/või -graafiku alusel töödeldud materjali vaja uuesti töödelda ega märgistada.

3.3 Alternatiivsed kahepoolsed kokkulepped

NPPOd võivad kahepoolsete kokkulepete alusel aktsepteerida muid kui 1. lisa loetletud meetmeid. Sellisel juhul võib 2. lisa näidatud märgistust kasutada ainult juhul, kui kõik selles standardis sätestatud nõuded on täidetud.

4. NPPOde vastutus

Kahjurite sissetoomise ja leviku tõkestamise eesmärgi saavutamiseks on eksportivatel ja importivatel lepinguosalistel ning nende NPPOdel kohustused (nagu on toodud IPPC I, IV ja VII artiklis). Selles standardis on konkreetsed kohustused esitatud allpool.

4.1 Regulaatiivsed küsimused

Töötlemisviisid ja märgistuse (ja/või seotud süsteemide) kasutamine peavad alati olema NPPO järelevalve all. Märgistuse kasutamist lubavad NPPOd vastutavad selle eest, et kõik selle standardi rakendamiseks lubatud ja heakskiidetud süsteemid vastavad kõigile standardis kirjeldatud vajalikele nõuetele ning et märgistatud puidust pakkematerjal (või puit, millest puidust pakkematerjal valmistatakse) on töödeldud ja/või toodetud selle standardi kohaselt. NPPOde kohustused on:

- vajaduse korral volituste andmine, registreerimine ja akrediteerimine;
- järelevalve rakendatud töötlemisviiside ja märgistamise süsteemide üle, et kontrollida vastavust (lisateave seonduvate kohustuste kohta on esitatud standardis ISPM 7 (*Phytosanitary certification system (Fütoanitaarsertifikaatide süsteem)*));
- ülevaatus, kontrollimenetluste kehtestamine ja vajaduse korral auditeerimine (lisateave on esitatud standardis ISPM 23 (*Guidelines for inspection (Ülevaatus suunised)*)).

NPPO peaks tegema järelevalvet (või vähemalt auditeerima või läbi vaatama) töötlemisviiside rakendamise üle ning andma vajaduse korral loa märgistuse kasutamiseks ja kohaldamiseks. Selleks, et vältida töötlemata või ebapiisavalt/ebaõigesti töödeldud puidust pakkematerjali märgistamist, tuleb materjal töödelda enne märgistuse pealekandmist.

4.2 Märgistuse pealekandmine ja kasutamine

Selle standardi kohaselt töödeldud puidust pakkematerjalile kantavad märgistused peavad vastama 2. lisa kirjeldatud nõuetele.

4.3 Taaskasutatud, parandatud või ümbertöödeldud puidust pakkematerjali töötlemise ja märgistamise nõuded

Selliste riikide NPPOd, kus 2. lisa kirjeldatud märgistusega puidust pakkematerjali parandatakse või ümber töötatakse, vastutavad selle eest, et tagada nimetatud puidust pakkematerjali ekspordiga seotud süsteemide täielik vastavus sellele standardile ja seda vastavust kontrollida.

4.3.1 Puidust pakkematerjali taaskasutamine

Puidust pakkematerjali ühikut, mida on töödeldud ja märgistatud selle standardi kohaselt ega ole parandatud, ümber töötatud ega muul viisil muudetud, ei ole vaja selle ühiku kogu kasutusaja jooksul uuesti töödelda ega märgistada.

4.3.2 Parandatud puidust pakkematerjal

Parandatud puidust pakkematerjal on puidust pakkematerjal, mille komponentidest kuni umbes üks kolmandik on eemaldatud ja asendatud. NPPOd peavad tagama, et märgistatud puidust pakkematerjali parandamisel kasutatakse üksnes selle standardi kohaselt töödeldud puitu või töödeldud puitmaterjalist valmistatud või toodetud puitu (nagu on kirjeldatud punktis 2.1). Kui parandamiseks kasutatakse töödeldud puitu, peab iga lisatud komponent olema selle standardi kohaselt eraldi märgistatud.

Kui puidust pakkematerjalile on kantud mitu märgistust, võib see raskendada puidust pakkematerjali päritolu kindlakstegemist, kui sellel leitakse kahjureid. Nende riikide NPPOdel, kus puidust pakkematerjali parandatakse, soovitatakse piirata eri märgistuste arvu, mida võib ühele puidust pakkematerjali ühikule kanda. Seetõttu võivad selliste riikide NPPOd, kus puidust pakkematerjali parandatakse, nõuda varasemate märgistuste eemaldamist parandatud puidust pakkematerjalilt, materjaliühiku uuesti töötlemist 1. lisa kohaselt ja seejärel märgistuse pealekandmist 2. lisa kohaselt. Kui taastöötlemisel kasutatakse metüülbromiidi, tuleb arvesse võtta teavet, mis on esitatud IPPC soovitusel *metüülbromiidi kui fütoanitaarmeetme asendamise või kasutamise vähendamise* (CPM, 2008) kohta.

Kui tekib kahtlus, kas kõiki parandatud puidust pakkematerjali ühiku komponente on töödeldud selle standardi kohaselt, või kui puidust pakkematerjali ühiku või selle komponentide päritolu on

keeruline kindlaks teha, peaksid nende riikide NPPOd, kus puidust pakkematerjali parandatakse, nõudma, et parandatud puidust pakkematerjal tuleb uuesti töödelda või hävitada või et selle liikumist rahvusvahelises kaubanduses sellele standardile vastava puidust pakkematerjalina tuleb muul viisil takistada. Uuesti töötlemise korral tuleb kõik varem pealekantud märgistused jäädavalt eemaldada (nt värviga katmise või lihvimise teel). Pärast uuesti töötlemist tuleb märgistus uuesti peale kanda selle standardi kohaselt.

4.3.3 Ümbertöödeldud puidust pakkematerjal

Kui puidust pakkematerjali ühikul on vahetatud rohkem kui umbes kolmandik komponentidest, loetakse ühik ümbertöödelduks. Selle protsessi käigus võidakse erinevaid komponente (vajaduse korral täiendava ümbertegemisega) kombineerida ja seejärel edasiseks kasutamiseks uuesti puidust pakkematerjaliks kokku panna. Ümbertöödeldud puidust pakkematerjal võib seetõttu sisaldada nii uusi kui ka varem kasutatud komponente.

Ümbertöödeldud puidust pakkematerjali kõik varasemad märgistused peavad olema jäädavalt eemaldatud (nt värviga katmise või lihvimise teel). Ümbertöödeldud puidust pakkematerjal tuleb uuesti töödelda ja märgistada selle standardi kohaselt.

4.4 Transiit

Kui transiidisaadetis sisaldab puidust pakkematerjali, mis ei vasta selle standardi nõuetele, võivad transiidiriikide NPPOd näha ette meetmed, mis tagavad, et puidust pakkematerjal ei kujutaks endast vastuvõetamatut riski. Täiendavad suunised transiidikorralduse kohta on esitatud standardis ISPM 25 (*Consignments in transit (Transiitkauba saadetised)*).

4.5 Toimingud importimisel

Kuna puidust pakkematerjalid on seotud enamiku saadetistega, ka nendega, millel iseenesest ei tule teha fütosanitaarkontrolli, on oluline, et NPPOd teeksid koostööd organisatsioonidega, kes tavaliselt ei tegele fütosanitaarsete impordinõuete täitmise kontrollimisega. Näiteks aitab koostöö tolliorganisatsioonide ja muude sidusrühmadega NPPOdel saada teavet puidust pakkematerjali olemasolu kohta. See aitab tagada puidust pakkematerjali võimaliku mittevastavuse tuvastamise tõhususe.

4.6 Fütosanitaarmedetmed piiriületuspunktis nõuetele mittevastavuse korral

Asjakohane teave nõuetele mittevastavuse ja erakorraliste meetmete kohta on toodud standardites ISPM 20 (*Guidelines for a phytosanitary import regulatory system (Suunised fütosanitaarse impordi reguleerimise süsteemi kohta)*) ja ISPM 13 (*Guidelines for the notification of non-compliance and emergency action (Suunised nõuetele mittevastavusest teatamise ja erakorraliste meetmete võtmise kohta)*). Võttes arvesse puidust pakkematerjali sagedast taaskasutamist, peaksid NPPOd arvestama, et tuvastatud mittevastavus võib olla tekkinud pigem tootmise, parandamise või ümbertöötlemise riigis kui ekspordi- või transiidiriigis.

Kui puidust pakkematerjalil ei ole nõutavat märgistust või kui kahjurite avastamine annab tunnistust sellest, et töötlemine ei ole olnud tõhus, peavad NPPOd asjakohaselt reageerima ja vajaduse korral erakorralisi meetmeid võtma. Selline meede võib olla saadetise kinnipidamine seniks, kuni olukorra lahendamise tegeletakse, seejärel vajaduse korral nõuetele mittevastava materjali kõrvaldamine, töötlemine³, hävitamine (või muu ohutu kõrvaldamine) või ümberlaadimine. Rohkem näiteid asjakohaste tegevusvõimaluste kohta on toodud 1. lisas. Iga erakorralise meetme puhul tuleb järgida minimaalse mõju põhimõtet, seejuures tuleb eristada kaubasaadetist ja kaasasolevat puidust pakkematerjali. Peale selle, kui on vaja võtta erakorralisi meetmeid ja NPPO kasutab metüülbromiidi, tuleb järgida IPPC soovitusi *metüülbromiidi kui fütosanitaarmede asendamise või kasutamise vähendamise kohta* (CPM, 2008). Importiva riigi NPPO peaks teavitama ekspordiriiki või vajaduse korral tootjariiki elusate kahjurite leidmisest. Kui puidust pakkematerjali ühikule on kantud

³ See ei pea olema selles standardis heakskiidetud töötlemisviis.

rohkem kui üks märgistus, peavad NPPOd enne mittevastavuse teate saatmist püüdma kindlaks teha nõuetele mittevastava(te) komponendi(te) päritolu. NPPOdel soovitatakse teatada ka puuduvast märgistusest ja muudest nõuetele mittevastavustest. Võttes arvesse punkti 4.3.2 sätteid, tuleb märkida, et mitme märgistuse olemasolu ühel puidust pakkematerjali ühikul ei tähenda nõuetele mittevastavust.

See läbivaadatud 1. lisa võeti vastu fütosanitaarmedmete komitee kolmeteistkümnendal istungil 2018. aasta aprillis.

Lisa on standardi ettekirjutuslik osa.

1. LISA. Puidust pakkematerjaliga seotud heakskiidetud töötlemisviisid (2018).

Heakskiidetud töötlemisviise võib rakendada puidust pakkematerjali ühikutele või puidule, millest kavatsetakse valmistada puidust pakkematerjali.

Kooritud puidu kasutamine

Olenemata kasutatavast töötlemisviisist peab puidust pakkematerjal olema valmistatud kooritud puidust. Selle standardi järgi võib puidule alles jääda mis tahes hulk visuaalselt eraldiseisvaid ja selgelt eristatavaid väikseid kooretükke, kui:

- nende laius on alla 3 cm (olenemata pikkusest) või
- nende laius on üle 3 cm ja üksiku kooretüki kogupindala on väiksem kui 50 ruutsentimeetrit.

Metüülbromiidi ja sulfurüülfluoriidiga töötlemise korral tuleb koor eemaldada enne töötlemist, sest puidul olev koor võib mõjutada töötlemise tõhusust. Kuumtöötlemisel võib koore eemaldada enne või pärast töötlemist. Kui teatavat liiki kuumtöötlust (nt dielektriline kuumtöötlus) jaoks on ette nähtud mõõtmete piiramine, tuleb mõõtmete mõõtmisel arvesse võtta ka igasugune koor.

Kuumtöötlus

Nõutavate töötlemisparameetrite saavutamiseks võivad sobida mitmesugused energiaallikad või protsessid. Näiteks tavalist aurkuumutust, kamberkuivatust, soojusenergia mõjul toimuvat keemilist surveimmutust ja dielektrilist kuumutust (mikrolaine- või raadiosagedusel) võib pidada kuumtöötlemiseks, kui need vastavad selles standardis sätestatud kuumtöötlemise parameetritele.

NPPOd peavad tagama, et töötledjad jälgiksid töötlemistemperatuuri kohas, mis on tõenäoliselt kõige külmem ja mis saavutab puidu sihttemperatuuri kõige aeglasemalt. See on vajalik selleks, et säilitada sihttemperatuur töötlemise ajal kogu töödeldava puidupartii ulatuses. Puidu kõige külmem koht võib erineda olenevalt kasutatud energiaallikast või protsessist, niiskusesisaldusest ja algsest temperatuuri jaotumisest puidus.

Kui soojusallikana kasutatakse dielektrilist kuumutamist, on puidu kõige külmem osa töötlemise ajal tavaliselt puidu pind. Mõnes olukorras (nt külmutatud suuremõõtmelise puidu dielektriline kuumutamine ja kuni puidu sulamiseni) võib puidu kõige külmem osa olla südamik.

Kuumtöötlus tavalise aurukuumutuse või kuivatuskambri abil (töötlemiskood märgistusel: HT)

Tavapärase kuumkambri tehnoloogia kasutamisel on peamine eesmärk saavutada vähemalt 56°C temperatuur vähemalt 30 järjestikuseks minutiks puidu kogu ristlõike (sh südamiku) ulatuses.

Selle temperatuuri mõõtmiseks sisestatakse temperatuuriandurid puidu südamikku. Teise võimalusena võib kamberkuivatite või muude kuumtöötluskambrite kasutamisel töötada välja töötlemisgraafikud, mis põhinevad katsetöötluste seerialtel, mille käigus mõõdetakse puidu sisetemperatuur kuumkambri eri kohtades ja seatakse see vastavusse kambri oleva õhu temperatuuriga, võttes arvesse puidu niiskusesisaldust ja muid olulisi parameetreid (nt puidu liik ja paksus, õhuvoolu kiirus ja õhuniiskus). Katseseeria peab näitama, et vähemalt 56 °C temperatuuri säilitatakse vähemalt 30 järjestikuse minuti vältel puidu kogu ristlõike ulatuses.

Töötlusgraafikud peab kindlaks määrama või heaks kiitma NPPO.

Töötledjad peab heaks kiitma NPPO. NPPOd peaksid võtma arvesse järgmisi tegureid, mis võivad olla vajalikud, et kuumtöötuskamber vastaks töötlemisnõuetele.

- Kuumtöötuskamber on suletud ja hästi isoleeritud, k.a põranda isolatsioon.
- Kuumtöötuskamber on konstrueeritud nii, et tagab ühtlase õhuvoolu ümber ja läbi puiduvirna. Töödeldav puit on kambrisse paigutatud nii, et oleks tagatud piisav õhuvool ümber ja läbi puiduvirna.
- Vajaduse korral kasutatakse piisava õhuvoolu tagamiseks õhusuunajaid kambri alas ja vahelippe puiduvirnas.
- Õhuringluse tagamiseks töötlemise ajal kasutatakse ventilaatoreid, millest väljuvast õhuvoolest piisab, et tagada puidusüdamiku temperatuuri püsimine ettenähtud tasemel nõutava aja jooksul.
- Iga partii jaoks on kambris kindlaks määratud kõige külmem koht ja sinna on puidu sisse või kambrisse paigutatud temperatuuriandurid.
- Kui töötlemist jälgitakse puitu paigutatud temperatuuriandurite abil, on soovitatav kasutada vähemalt kahte temperatuuriandurit. Need temperatuuriandurid peavad sobima puidu südamiku temperatuuri mõõtmiseks. Mitme temperatuurianduri kasutamine aitab tuvastada igasuguse temperatuurianduri rikke töötlemisprotsessi ajal. Temperatuuriandurid sisestatakse vähemalt 30 cm kaugusele puidu otsast ja vajutatakse puidu keskkohani. Lühema saematerjali või aluseklotside korral paigaldatakse temperatuuriandurid suuremate mõõtmetega puitu viisil, mis tagab puidusüdamiku temperatuuri mõõtmise. Kõik avad, mis puuritakse puitu temperatuuriandurite paigutamiseks, suletakse sobiva materjaliga, et vältida konveksioonist või konduktsioonist tingitud häireid temperatuuri mõõtmisel. Erilist tähelepanu tuleb pöörata puitu mõjutavatele välisteguritele, nagu puitu sisestatud naelad või metallosad, mis võivad põhjustada ebatäpsusi mõõtmistes.
- Kui töötlemisgraafik põhineb kambri õhutemperatuuri jälgimisel ja seda kasutatakse erinevate puidutüüpide (nt konkreetsete puiduliikide ja -mõõtude) töötlemiseks, võetakse graafikus arvesse töödeldava puidu liiki, niiskusesisaldust ja paksust. Soovitatav on kasutada vähemalt kahte temperatuuriandurit, et jälgida õhutemperatuuri kambris, kus puidust pakkematerjale töötlemisgraafiku kohaselt töödeldakse.
- Kui õhuvool kambris muutub korrapäraselt töötlemise ajal, võib olla vaja kasutada rohkem temperatuuriandureid, et võtta arvesse kõige külmemat punkti asukohta võimalikku muutumist.
- Temperatuuriandurid ja andmesalvestusseadmed kalibreeritakse tootja suuniste kohaselt NPPO määratud sagedusega.
- Temperatuuri jälgitakse ja registreeritakse iga töötlemise ajal, et tagada ettenähtud miinimumtemperatuuri püsimine nõutava aja jooksul. Kui miinimumtemperatuuri ei suudeta hoida, tuleb võtta parandusmeetmeid, et tagada kogu puidu töötlemine kuumtöötlemise nõuete kohaselt (30 järjestikust minutit 56 °C); näiteks tuleb töötlemisprotsess uuesti käivitada, töötlushaigepikendada ja vajaduse korral temperatuuri tõsta. Töötlemisperioodi jooksul võetakse temperatuurinäidud piisavalt sageli selleks, et oleks võimalik tuvastada töötlemisvigu.
- Auditeerimise eesmärgil säilitab töötledja kuumtöötluste ja kalibreerimise andmed NPPO määratud ajavahemiku jooksul.

Kuumtöötus dielektrilise kuumutamise (töötlemiskood märgistus: DH)

Dielektrilise kuumutamise (mikrolained või raadiolained) korral tuleb puidust pakkematerjali kuumutada nii, et puidu kogu profiili (sealhulgas puidu pinnal) ulatuses saavutatakse vähemalt 60 °C temperatuur ühe järjestikuse minuti jooksul. Dielektrilist kuumutamist kasutavad töötledjad peavad kontrollima, et nende graafikutega on võimalik saavutada kindlaksmääratud töötlusparameetrid (võttes arvesse puidu niiskusesisaldust, suurust ja tihedust ning mikro- või raadiolainete sagedust).

Töötlusgraafikud peab kindlaks määrama või heaks kiitma NPPO.

Töötledjad peab heaks kiitma NPPO. NPPOd peaksid võtma arvesse järgmisi tegureid, mis võivad olla vajalikud, et dielektrilise kuumutamise kamber vastaks töötlemisnõuetele.

- Olenemata sellest, kas dielektrilist kuumutamist tehakse partiidena või pideva protsessina (konveieril), jälgitakse töötlemist puidu sellel osal, kus temperatuur on tõenäoliselt kõige külmem (tavaliselt pinnal), et tagada sihttemperatuuri alalhoidmine. Temperatuuri mõõtmiseks on soovitatav kasutada vähemalt kahte temperatuuriandurit, et tagada temperatuurianduri võimaliku rikke avastamine.
- Töötledja on algselt kindlaks teinud, et puidu temperatuur saavutab või ületab 60 ° C ühe järjestikuse minuti jooksul puidu kogu ristlõike ulatuses (sealhulgas puidu pinnal).
- Kui puit on paksem kui 5 cm, tuleb dielektriliseks kuumutamiseks 2,45 GHz juures rakendada kahesuunalist süsteemi või mitut lainejuhti, et edastada mikrolaineid eesmärgiga tagada ühtlane kuumutamine.
- Temperatuuriandurid ja andmesalvestusseadmed kalibreeritakse tootja suuniste kohaselt NPPO määratud sagedusega.
- Auditeerimise eesmärgil säilitab töötledja kuumtöötluste ja kalibreerimise andmed NPPO määratud ajavahemiku jooksul.

Töötlemine metüülbromiidiga (töötlemiskood märgistus: MB)

NPPOsid julgustatakse edendama selle standardiga heakskiidetud alternatiivsete töötlemisviiside kasutamist⁴. Metüülbromiidi kasutamisel tuleks arvesse võtta CPMi soovitus metüülbromiidi kui fütosanitaarimeetme asendamise või kasutamise vähendamise kohta (CPM, 2008).

Puidust pakkematerjali, mis sisaldab puitu, mille ristlõige on kõige kitsamas kohas üle 20 cm, ei tohi metüülbromiidiga töödelda.

Puidust pakkematerjali fumigeerimine metüülbromiidiga peab toimuma NPPO kindlaksmääratud või heakskiidetud graafiku kohaselt, millega saavutatakse 24 tunni jooksul minimaalne kontsentratsioonija saadus⁵ (CT) tabelis 1 näidatud temperatuuril ja lõplikul jääkkontsentratsioonil. See CT peab olema saavutatud puidu kogu profiili ulatuses, sh selle südamikus, kuigi kontsentratsiooni mõõdetakse ümbritsevas atmosfääris. Puidu ja seda ümbritseva atmosfääri minimaalne temperatuur ei tohi olla alla 10 °C ja minimaalne kokkupuuteaeg ei tohi olla alla 24 tunni. Gaasikontsentratsiooni tuleb jälgida vähemalt 2, 4 ja 24 tundi pärast töötlemise algust. Pikema kokkupuuteaja ja nõrgemate kontsentratsioonide korral tuleks fumigeerimise lõpus registreerida täiendav gaasikontsentratsioonide mõõtmine.

Kui CT ei ole 24 tunni jooksul saavutatud, tuleb võtta parandusmeetmeid, et tagada CT saavutamine; näiteks töötlemine käivitatakse uuesti või töötlemisaega pikendatakse maksimaalselt kahe tunni võrra, metüülbromiidi lisamata, et saavutada nõutav CT (vt tabeli 1 joonealune märkus).

⁴ IPPC osalistel võivad olla ka osoonikihti kahandavaid aineid käsitlevast Montreali protokollist tulenevaid kohustusi (UNEP, 2000).

⁵ CT, mida kasutatakse selles standardis metüülbromiidi ja sulfuriüülfluoriidiga töötlemise korral, on kontsentratsiooni (g/m³) ja aja (h) saaduste summa töötlemise kestuse kohta.

Tabel 1. Minimaalne nõutav CT 24 tunni jooksul metüülbromiidiga fumigeeritud puidust pakkematerjali puhul

Temperatuur (°C)	Minimaalne nõutav CT (g·h/m ³) 24 h jooksul	Minimaalne lõplik kontsentratsioon (g/m ³) 24 h pärast [#]
21,0 või rohkem	650	24
16,0–20,9	800	28
10,0–15,9	900	32

Kui minimaalne lõplik kontsentratsioon ei ole 24 tunni pärast saavutatud, on lubatud kontsentratsiooni kõrvalekalle ~5%, tingimusel, et töötlemise lõpuni lisatakse täiendavat töötlemisaega, et saavutada ettenähtud CT.

Tabelis 2 on toodud üks näide töötlemisgraafiku kohta, mida võib kasutada määratletud nõuete täitmiseks.

Tabel 2. Näide töötlusgraafiku kohta, millega saavutatakse minimaalne nõutav CT metüülbromiidiga töödeldud puidust pakkematerjali puhul (suure sorptsiooni või lekke tingimustes võib olla vajalik suurema algannuse kasutamine)

Temperatuur (°C)	Annustamine (g/m ³)	Minimaalne kontsentratsioon (g/m ³) vastava aja möödudes:		
		2 h	4 h	24 h
21,0 või rohkem	48	36	31	24
16,0–20,9	56	42	36	28
10,0–15,9	64	48	42	32

Töötledjad peab heaks kiitma NPPO. NPPOd peaksid võtma arvesse järgmisi tegureid, mis võivad olla vajalikud, et metüülbromiidiga fumigeerimine vastaks töötlemisnõuetele.

- Fumigatsiooni gaasi jaotamise faasis kasutatakse vajaduse korral ventilaatoreid, et tagada tasakaalu saavutamine. Need paigutatakse nii, et fumigant jaotuks kogu fumigatsiooniruumis kiiresti ja tõhusalt (eelistatavalt kasutamise esimese tunni jooksul).
- Fumigatsiooniruum on täidetud kuni 80% ulatuses selle mahust.
- Fumigatsiooniruum on korralikult suletud ja võimalikult gaasikindel. Kui fumigatsiooni peab tegema katte all, peab see olema valmistatud gaasikindlast materjalist ning õmblustest ja põranda tasandil nõuetekohaselt suletud.
- Fumigatsioonikoha põrand ei tohi fumiganti läbi lasta; kui see nii ei ole, tuleb põrandale panna gaasikindlad katted.
- Metüülbromiidi pealekandmiseks on soovitatav kasutada aurustit („kuumgaasitamine“), et fumigant aurustuks täielikult enne fumigatsioonikambrisse sisenemist.
- Metüülbromiidiga ei töödelda virnastatud puidust pakkematerjali, mille ristlõige on kõige kitsamas kohas üle 20 cm. Seetõttu tuleb virnastatud puidust pakkematerjalide jaoks kasutada eraldajaid, et tagada metüülbromiidi piisav ringlus ja läbitungimine.
- Metüülbromiidi kontsentratsiooni õhuruumis mõõdetakse alati gaasi sisenemispunktist kõige kaugemal asuva kohas, aga ka muudes kohtades kogu ruumi ulatuses (nt eesmise alumises osas, keskel ja tagumises ülaosas), et veenduda gaasi ühtlases jaotumises. Töötlemisaega ei arvutata enne, kui on saavutatud ühtlane jaotumine.
- Metüülbromiidi annuse arvutamisel tuleb korrigeerida igasuguseid gaasisegusid (nt 2% kloropikriini), et tagada kasutatava metüülbromiidi üldkoguse vastavus nõutavatele annusemääradele.
- Esialgsete annusemäärade ja toote töötlemisjärgse käitlemise puhul võetakse arvesse metüülbromiidi tõenäolist sorptsiooni töödeldud puidust pakkematerjalis või sellega seotud toodetes (nt polüstüreenist kastid).
- Metüülbromiidi annuse arvutamiseks kasutatakse toote või välisõhu mõõdetud või eeldatavat temperatuuri vahetult enne töötlemist või töötlemise ajal (olenevalt sellest, kumb on madalam).

- Fumigeeritav puidust pakkematerjal ei ole pakendatud ega kaetud materjaliga, mis ei lase fumiganti läbi.
- Temperatuuri- ja gaasi kontsentratsiooni andurid ning andmesalvestusseadmed kalibreeritakse tootja suuniste kohaselt NPPO määratud sagedusega.
- Auditeerimise eesmärgil säilitab töötleva metüülbromiidiga töötlemise ja kalibreerimise andmed NPPO määratud ajavahemiku jooksul.

Töötlemine sulfuruülfluoriidiga (töötlemiskood märgistusel: SF)

Puidust pakkematerjali, mis sisaldab puitu, mille ristlõige on kõige kitsamas kohas üle 20 cm, ei tohi sulfuruülfluoriidiga töödelda. Puidust pakkematerjali, mille niiskusesisaldus on üle 75% (kuivaines), ei tohi sulfuruülfluoriidiga töödelda.

Puidust pakkematerjali fumigeerimine sulfuruülfluoriidiga peab toimuma NPPO kindlaksmääratud või heakskiidetud graafiku kohaselt, millega saavutatakse 24 või 48 tunni jooksul minimaalne CT⁵ tabelis 3 näidatud sihttemperatuuril ja lõplikul jääkkontsentratsioonil. See CT peab olema saavutatud puidu kogu profiili ulatuses, sh selle südamikus, kuigi kontsentratsiooni mõõdetakse ümbritsevas atmosfääris. Kui minimaalset lõplikku kontsentratsiooni ei saavutata, võib nõutava CT saavutamiseks lubada töötlemisaja mõningast pikendamist (mitte rohkem kui kaks tundi). Puidu minimaalne temperatuur ei tohi olla madalam kui 20 °C ja minimaalne kokkupuuteaeg ei tohi olla lühem kui tabelis 3 iga temperatuuri kohta märgitud aeg. Gaasikontsentratsiooni tuleb jälgida vähemalt 2, 4, 24 ja vajaduse korral 48 tundi pärast töötlemise algust. Pikema kokkupuuteaja ja nõrgemate kontsentratsioonide korral tuleks fumigatsiooni lõpus registreerida täiendav gaasikontsentratsioonide mõõtmine.

Kui CT-d ei saavutata ühe 24- või 48-tunnise perioodi jooksul (isegi kui minimaalne lõplik kontsentratsioon on saavutatud), tuleb võtta parandusmeetmeid. Töötlemisaega võib pikendada maksimaalselt kahe tunni võrra sulfuruülfluoriidi juurde lisamata või alustada töötlemisega uuesti.

Tabel 3. Minimaalne nõutav CT 24õi 48 tunni jooksul sulfuruülfluoriidiga fumigeeritud puidust pakkematerjali puhul

Temperatuur (°C)	Minimaalne nõutav CT (g·h/m ³)	Minimaalne lõplik kontsentratsioon (g/m ³) [†]
30 või rohkem 24 h jooksul	1400	41
20 või rohkem 48 h jooksul	3000	29

[†] Kui minimaalne lõplik kontsentratsiooni ei ole töötlemise lõppedes 24 või 48 tunni pärast saavutatud, on lubatud kontsentratsiooni kõrvalekalle ~5%, tingimusel, et töötlemise lõpuni lisatakse täiendavat töötlemisaega, et saavutada ettenähtud CT.

Tabelis 4 on toodud üks näide graafiku kohta, mida võib kasutada määratletud nõuete täitmiseks.

Tabel 4. Näide töötlusgraafiku kohta, millega saavutatakse minimaalne nõutav CT sulfuruülfluoriidiga töödeldud puidust pakkematerjali puhul (suure sorptsiooni või lekke tingimustes võib olla vajalik suurema algannuse kasutamine)

Temperatuur (°C)	Minimaalne nõutav CT (g·h/m ³)	Annustamine (g/m ³)	Minimaalne kontsentratsioon (g/m ³) vastava aja möödudes:						
			0,5 h	2 h	4 h	12 h	24 h	36 h	48 h
30 või rohkem	1400	82	87	78	73	58	41	n/a	n/a
20 või rohkem	3000	120	124	112	104	82	58	41	29

n/a, pole kohaldatav

Töötledjad peab heaks kiitma NPPO. NPPOd peaksid võtma arvesse järgmisi tegureid, mis võivad olla vajalikud, et sulfuriüülfluoriidiga fumigatsioon vastaks töötlemisnõuetele.

- Fumigatsiooni gaasi jaotamise faasis kasutatakse vajaduse korral ventilaatoreid, et tagada tasakaalu saavutamine. Need paigutatakse nii, et fumigant jaotuks kogu fumigatsiooniruumis kiiresti ja tõhusalt (eelistatavalt kasutamise esimese tunni jooksul).
- Fumigatsiooniruum on täidetud kuni 80% ulatuses selle mahust.
- Fumigatsiooniruum on korralikult suletud ja võimalikult gaasikindel. Kui fumigatsiooni peab tegema katete all, peavad need olema valmistatud gaasikindlast materjalist ning õmblustest ja põranda tasandil nõuetekohaselt suletud.
- Fumigatsioonikoha põrand ei tohi fumiganti läbi lasta; kui see nii ei ole, tuleb põrandale panna gaasikindlad katted.
- Puiduvirnade jaoks läheb tarvis eraldajaid vähemalt iga 20 cm tagant, et tagada piisav sulfuriüülfluoriidi ringlus ja läbitungimine.
- Sulfuriüülfluoriidi annuse arvutamisel tuleb korrigeerida igasuguseid gaasiseguseid (nt süsinikdioksiid), et tagada kasutatava puhta fumigandi üldkoguse vastavus standardis ettenähtud nõuetele.
- Sulfuriüülfluoriidi kontsentratsiooni õhuruumis mõõdetakse alati gaasi sisenemispunktist kõige kaugemal asuva kohas, aga ka muudes kohtades kogu ruumi ulatuses (nt eesmise alumises osas, keskel ja tagumises ülaosas), et veenduda gaasi ühtlases jaotumises. Töötlemisaega ei arvutata enne, kui on saavutatud ühtlane jaotumine.
- Esialgsel annustamisel ja toote töötlemisjärgse käitlemise puhul võetakse arvesse sulfuriüülfluoriidi tõenäolist sorptsiooni töödeldud puidust pakkematerjalis või sellega seotud toodetes.
- Sulfuriüülfluoriidi annuse arvutamiseks kasutatakse toote või välisõhu (olenevalt sellest, kumb on madalam) mõõdetud temperatuuri ning toote temperatuur peab olema kogu töötlemise ajal vähemalt 20 °C (sealhulgas puidu südamikus).
- Fumigeeritav puidust pakkematerjal ei ole pakendatud ega kaetud materjaliga, mis ei lase fumiganti läbi.
- Temperatuuri- ja gaasi kontsentratsiooni andurid ning andmesalvestusseadmed kalibreeritakse tootja suuniste kohaselt NPPO määratud sagedusega. Sulfuriüülfluoriidi kontsentratsiooni mõõtmiseks kasutatavaid seadmeid võivad mõjutada kõrgus, veeaur, süsihappegaas või temperatuur. Need seadmed tuleb spetsiaalselt sulfuriüülfluoriidi jaoks kalibreerida.
- Auditeerimise eesmärgil säilitab töötleja sulfuriüülfluoriidiga töötlemise ja kalibreerimise andmed NPPO määratud ajavahemiku jooksul.
- Fumigatsioonitööstlust tegev personal peab järgima märgistusel olevaid sulfuriüülfluoriidi kasutamise nõudeid.

Alternatiivsete töötlemisviiside vastuvõtmine ja heakskiidetud töötlemisgraafikute läbivaatamine

Sedamööda, kuidas uus tehniline teave kättesaadavaks muutub, vaadatakse läbi ja muudetakse olemasolevaid töötlemisviise, ning CPM võib vastu võtta puidust pakkematerjali alternatiivseid töötlemisviise või uusi töötlemisgraafikuid. Kui puidust pakkematerjali suhtes võetakse vastu uus töötlemisviis või muudetud töötlemisgraafik ja see lisatakse sellesse ISPMi, ei ole eelmise töötlemisviisi ja/või -graafiku alusel töödeldud materjali vaja uuesti töödelda ega märgistada.

See läbivaadatud 2. lisa võeti vastu fütosanitaarmedmete komitee kolmeteistkümnendal istungil 2018. aasta aprillis.

Lisa on standardi ettekirjutuslik osa.

2. LISA. Märgistus ja selle kasutamine (2018).

Märgistus, mis näitab, et puidust pakkematerjali suhtes on kohaldatud sellele standardile vastavat heakskiidetud fütosanitaarset töötlemist⁶, koosneb järgmistest nõutavatest komponentidest:

- sümbol;
- riigi tähis;
- tootja/töötleva kood;
- töötleva kood, milles kasutatakse 1. lisa kohast lühendit (HT, DH, MB või SF).

Sümbol

Sümboli (mis võib olla registreeritud riikliku, piirkondliku või rahvusvahelise menetluse alusel kaubamärgina või sertifitseerimis-/kollektiiv-/tagatistähisena) kujundus peab sarnanema allpool esitatud näidetes toodud kujundusega ning see peab asetsema teistest komponentidest vasakul.

Riigi tähis

Riigi tähis peab olema Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni (ISO) kahetäheline riigi tähis (toodud näidetes kui „XX“). See tuleb eraldada tootja/töötleva koodist sidekriipsuga.

Tootja/töötleva kood

Tootja/töötleva kood on kordumatu kood, mille NPPO määrab puidust pakkematerjali tootjale või puidutöötlevale, kes märgistab puitu, või üksusele, kes vastutab muul viisil NPPO ees nõuetekohaselt töödeldud puidu kasutamise ja nõuetekohaselt märgistamise eest (näidetes toodud kui „000“). Numbrita ja/või tähtede arvu ja järjekorra määrab NPPO.

Töötlemise kood

Töötlemiskood on 1. lisa esitatud IPPC lühend kasutatud heakskiidetud meetme kohta ja on näidetes toodud kui „YY“. Töötlemise kood tuleb esitada pärast riigi tähise ja tootja/töötleva koodide kombinatsiooni. See peab asetsema riigi tähisest ja tootja/töötleva koodist eraldi real või olema eraldatud sidekriipsuga, kui see esitatakse teiste koodidega samal real.

Töötlemise kood	Töötlemise tüüp
HT	Kuumtöötlemine
DH	Dielektriline kuumutamine
MB	Metüülbromiid
SF	Sulfurüülfluoriid

Märgistuse pealekandmine

Märgistuse suurus, kasutatud kirjatüübid ja asukoht võivad erineda, kuid selle suurus peab olema piisav, et see oleks inspektorile nähtav ja loetav ka ilma visuaalse abivahendita. Märgistus peab olema riskküliku- või ruudukujuline ja jääma piirdejoone sisse, kusjuures sümbolit ja koodi komponente peab eraldama vertikaalne joon. Šabloon kasutamise hõlbustamiseks on lubatud jätta väikeseid tühimikke komponentide piirjoontele, vertikaaljoonele ja mujale.

⁶ Importimisel peaksid riigid aktsepteerima varem toodetud puidust pakkematerjali, millele on kantud selle standardi varasematele versioonidele vastav märgistus.

Märgistuse piirjoonte sees ei tohi olla muud teavet. Kui märgistuse kasutamise kaitsmiseks riiklikul tasandil peetakse vajalikuks kasutada lisamärke (nt tootja kaubamärgid, luba väljastava asutuse logo), võib sellise teabe esitada märgistuse kõrval, kuid väljaspool selle piire.

Märgistus peab olema:

- loetav;
- püsiv ja teisaldamatu;
- paigutatud kohta, mis on puidust pakkematerjali kasutamisel nähtav, ning on kantud eelistatult vähemalt kahele puitpakendi ühiku vastasküljele.

Märgistus ei tohi olla käsitsi joonistatud.

Punase või oranži värvi kasutamist tuleks vältida, sest neid kasutatakse ohtlike kaupade märgistamisel.

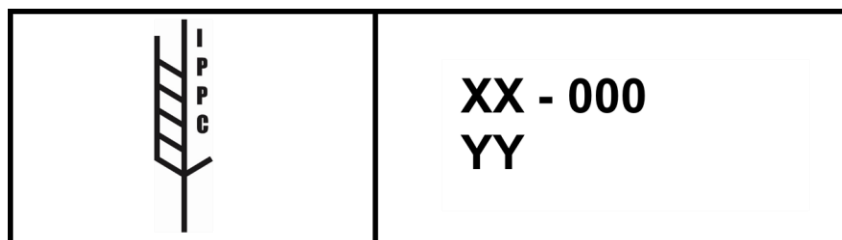
Kui puidust pakkematerjali ühik sisaldab erinevaid komponente, tuleks saadud komposiitühikut pidada märgistamise seisukohast üheks ühikuks. Puidust pakkematerjali komposiitühiku puhul, mis koosneb nii töödeldud puidust kui ka töödeldud puitmaterjalist (kui töödeldud osa ei vaja töötlemist), võib olla asjakohane kanda märgistus töödeldud puitmaterjali osadele, et tagada märgistuse nähtav asukoht ja piisav suurus. Selline lähenemine kaubamärgi kasutamisele kehtib ainult üksikute komposiitühikute, mitte puidust pakkematerjalist valmistatud ajutiste koostude suhtes.

Erilist tähelepanu võib olla vaja pöörata märgistuse loetaval viisil pealekandmisele pakkimispuidule, sest pakkimispuiduna kasutatavat töödeldud puitu ei pruugita lõigata lõplikku pikkusesse enne transpordivahendi laadimist. On oluline, et lastisaatjad tagaksid, et kaupade kinnitamiseks või toestamiseks kasutatav pakkimispuit on töödeldud ja varustatud selles lisa kirjeldatud märgistusega ning et märgistus on selge ja loetavad. Väikseid puidutükke, mis ei sisalda kõiki märgistuse nõutavaid elemente, ei tohiks kasutada pakkimispuidu valmistamiseks. Pakkimispuidu nõuetekohase märgistamise võimalused on järgmised:

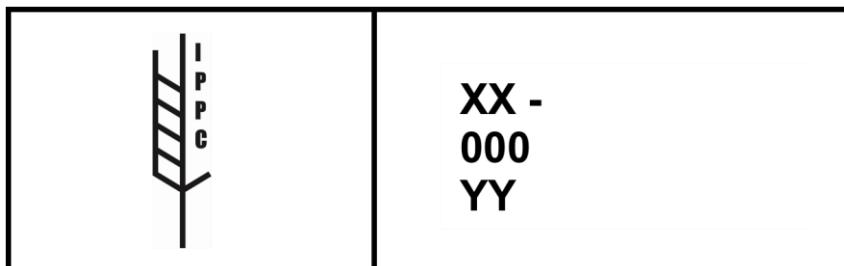
- märgistuse kandmine puidutükkidele, mis on kogu pikkuses ette nähtud kasutamiseks pakkimispuiduna väga lühikeste vahedega (NB! Kui väga väikesed tükid lõigatakse lahti pakkimispuiduna kasutamiseks, tuleb lõiked teha nii, et kogu märgistus oleks kasutatud pakkimispuidul nähtav);
- märgistuse täiendav pealekandmine töödeldud pakkimispuidule nähtavasse kohta pärast lõikamist, tingimusel, et kaubasaatja on saanud loa 4. punkti kohaselt.

Allpool esitatud näidetel on kujutatud vastuvõetavaid variante märgistuse nõutavatest komponentidest, millega tõendatakse, et puidust pakkematerjal, millele on kantud selline märgistus, on heakskiidetud viisil töödeldud. Muid sümboli variante ei tohiks aktsepteerida. Märgistuse kujunduse variatsioone võib heaks kiita, kui need vastavad selles lisa sätestatud nõuetele.

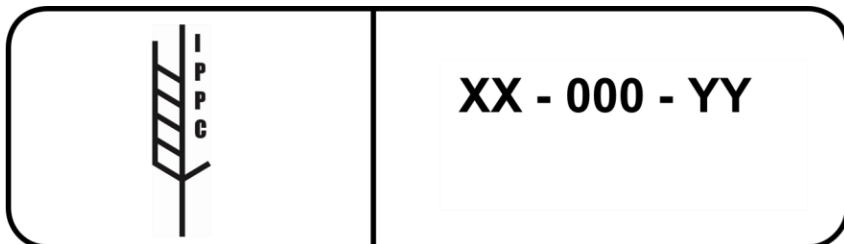
1. näide

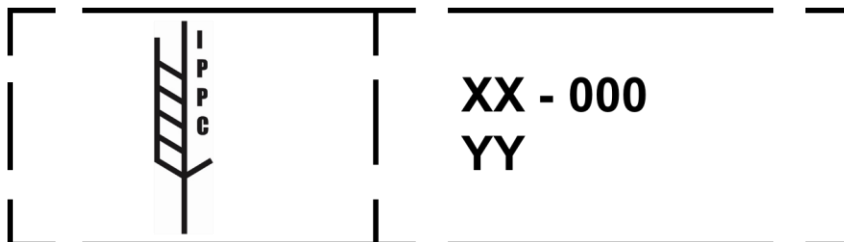
2. näide

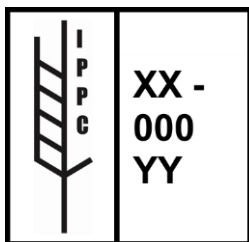
3. näide (See on näide võimalikust märgistusest, mille piirjoone nurgad on ümardatud)

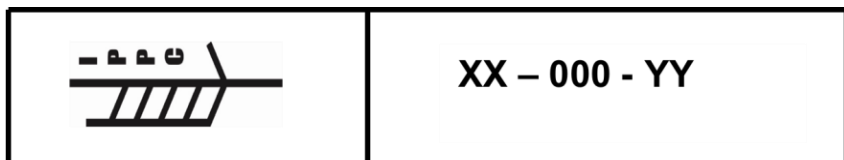
4. näide (See on näide võimalikust märgistusest, mis on peale kantud šablooniga; väikesed lüngad võivad esineda piirjoonel, vertikaalsel joonel ja mujal märgistuse komponentidel)

5. näide

6. näide

See liide on esitatud üksnes teavitamise eesmärgil ega ole standardi ainult viitena ja ei ole standardi ettekirjutuslik osa.

1. LIIDE Näited nõuetele mittevastava puidust pakkematerjali turvalise kõrvaldamise meetodite kohta

Nõuetele mittevastava puidust pakkematerjali turvaline kõrvaldamine on riskijuhtimise võimalus, mida importiva riigi NPPO võib kasutada, kui erakorraline meede ei ole kättesaadav ega soovitav. Nõuetele mittevastava puidust pakkematerjali turvaliseks kõrvaldamiseks soovitatakse järgmisi meetodeid:

- (1) põletamine, kui see on lubatud;
- (2) sügavale matmine kohtadesse, mille on heaks kiitnud asjakohased asutused (NB! Matmise sügavus võib oleneda ilmastikutingimustest ja tuvastatud kahjurist, kuid soovitatavalt on see vähemalt 2 meetrit. Materjal tuleks kohe pärast matmist mullaga katta ja jätta maa sisse. Pange tähele, et sügavale matmine ei ole sobiv kõrvaldamisviis termiitide või mõne juurekahjustajaga nakatunud puidu jaoks);
- (3) töötlemine (NB! Hakkimist tuleks kasutada *ainult* juhul, kui seda kombineeritakse edasise töötlemisega importiva riigi NPPO heakskiidetud viisil, et kõrvaldada ohtlikud kahjurid, nt orienteeritud kihtidega plaadi valmistamine);
- (4) muud meetodid, mille on NPPO heaks kiitnud kui tõhusa meetodi asjaomaste kahjurite vastu;
- (5) vajaduse korral ekspordiriiki tagasisaatmine.

Kahjurite sissetoomise või leviku ohu vähendamiseks tuleks ohutuid kõrvaldamismeetodeid kasutada vajaduse korral võimalikult kiiresti.

IPPC

Rahvusvaheline taimekaitsekonventsioon (IPPC) on rahvusvaheline taimede tervist käsitlev kokkulepe, mille eesmärk on kaitsta kultuur- ja looduslikke taimi taimekahjustajate sissetoomise ja leviku ärahoidmise teel. Rahvusvaheline reisimine ja kaubandus on kasvanud suuremaks kui kunagi varem. Kuna inimesed ja kaubad liiguvad mööda maailma, liiguvad koos nendega ka taimi ohustavad organismid.

Organisatsioon

- R IPPC-l on rohkem kui 180 osalist.
- R Igal konventsiooniosalisel on riiklik taimekaitseorganisatsioon (NPPO) ja ametlik IPPC kontaktpunkt.
- R Üheksa piirkondlikku taimekaitseorganisatsiooni (PTKod) tegelevad IPPC rakendamise hõlbustamisega riikides.
- R IPPC teeb koostööd asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonidega, et aidata kaasa piirkondliku ja riikliku võimekuse parandamisele.
- R Sekretariaadi tegevuse tagab ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (FAO).

ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon

IPPC sekretariaat

Viale delle Terme di Caracalla, 00153 Rooma, Itaalia

Tel: +39 06 5705 4812

E-post: ippc@fao.org | Web: www.ippc.int

